

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Decimus fons intentionis, ratio, & solertia in locis. Capvt XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

vocentur Sirenes, vt est apud Lycophronem, fuerint aliquando tales, & an possint esse in rerum natura.

Quid sit propriè Luscinia, & cum de genere auium esse constet, qua differentia *visoria*, aut maximè propria ab alijs discriminari possit.

De quo sit. Quibus vitæ principijs constet, quale cum sole, cum aëre, cum aquis habeat commercium. An à cuculo, quod aiunt, generetur, generariue possit, qua sit habitudo eius corporis; plusue ignis, an aëris habeat, an cum terreno etiam, & aqueo genere aliquid fortia- tur affinitatis.

Quare sit. An ad Dei gloriam prædicandam, an ad ornamentum viuiculi, an ad mulcendos suauitate cantus homines, an etiam ad pacendos, an potius ad exemplum vigiliæ, innocentia, suauitatis, & laboris.

Quanta sit. Quam parua corporis mole, quam tenera, quam composita membrorum omnium in tam breui corpufculo concinnitate, cum quibus aibus id habeat commune.

Quale sit internis affectionibus. Quam simplex, quam innocens, quam pertinacis vigilia, quam studiosa cantionum, quam ambitiosa, quo colore prædita, qua voce, & cæteris corporis adiunctis.

Quando. Quando pariat, quando canat, vere- rene temper, an aliquando astate, die an nocte: deinde an meridie, an sub auroram, an prima face, quando discat, quando quiescat, quando nidificet, &c.

Vbi. Quibus locis delectetur, an montanis, ad syluestribus, cultis, desertis, frigidis, calidis, &c.

Quomodo. Quomodo vnumquodque faciat, quo instinctu, qua arte, qua dexteritate doceat, discat, cantet, quot sonorum generibus luxuriet.

Cum quo. Quæ circa eam antecedentia, quæ consequentia, quæ signa eandem semper comitantia.

Quæ omnia in hac materia, & in cæteris enūciata argumenta, non modò ad condensandas orationes, sed integra volumina suppedi- tabunt. Atque hæc de questione subie- cta, nunc ad locos, & probatio- nes artificiosas ve- niamus.

De Locis in genere.

CAPVT XIII.

Quod literæ sunt apud Grammaticos, hoc apud Rhetores loci: vt enim ex literis verba, sic ex locis rationes, & argumenta co- alefcunt. Nihil est omnino ad inuentio- nis fecunditatem vberius, ad dispositionis rationem concinnius, ad memoria sub- dium efficacius. Quamobrem & adolescen- tibus diligenter inculcandi sunt, & in ijs fre- quenter exercendi, ex quo ad omnem dicen- di materiam reclusos inuentiois fontes com- modius, feliciterque habeant. Nec sunt in ea re imperiti quidam audiendi, qui se sine vsu lo- eorum certis rationibus vti dicunt: fieri e- nim potest, & sit quotidie, vt, qui nunquam locos viderunt, ex locis ratiocinentur, sicut & qui literas nunquam didicerunt, earum tamè sonos loquendo necessariò pronunciant, sed vtrumque rudium est, & multis erroribus ob- noxium. Quantò illi rectius, qui id ex arte fa- ciunt, & omnia rationum momenta cognos- cunt. Euenit deinde exercitatis, vt etiam mi- nimè de singulis locis cogitent, ex ijs tamen optimas rationes educant, quas si velint re- cognoscere, ad artis normam expressas inueni- ent.

Neque enim quoties verbum aliquod est scribendum nobis, toties eius verbi literæ sunt cogitatione conquirendæ: nec quoties causa dicenda est, toties ad eius causæ sepo- sita argumenta reuolui oportet: sed habere certos locos, qui, vt literæ ad verbum scriben- dum, sic illi ad causam explicandam statim occurrant: sed loci demum oratori prodesse possunt, qui est versatus in rebus, vel vsu, quæ artas denique affert, vel audicione, & cogita- tione, qua studio præcurrit artem.

Sunt autem loci communes notæ, & argu- mentorum sedes: quorum alij sunt interni, alij externi.

Interni sunt in rei substantia, vt definitio, genus, differentia, species, partium primaria- rum enumeratio, coniugata.

Alij externi, sed tamen cognati, & ij valde necessarii, vt causa finalis, & efficiens, & effe- cta. Alij externi appliciti, vt notatio, adiu- cta, contraria, repugnantia, similia, relata, comparata; vnde sexdecim loci communes satis noti colliguntur, qui rursus in alios diui- di possunt, & argumenta magnis incremen-